

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Torrente 12. Vsak list mora biti frankiran.
Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in po-
slanice) se zaračunijo po pogodbi; pri
kratkih oglaših z drobnimi črkami se
plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate pro-
jema opravištvu, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1 uri popoldne.

Cena z a vse leto s prilogo 7 for., za
pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for.
75 nov. — Edinost brez priloge stane
za celo leto 6 for., za pol leta 3 for.,
za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posa-
mezne številke se dobivajo pri opravi-
štvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu
po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po
4 nov.

*V edinosti je moč

Slovenski državni poslanci, tirajte nam vseučilišča!

Spisal dr. Franc Oblak.

IV.

Razjasnjena bodi pravica vsakega na-
roda, da si more tirjati sredstev za do-
sego natančneje véde in više omike, pre-
pričan bodi vsakdo, da tudi mi Slovenci,
naj se štejemo le kot majhen narod, pred
komur se ni treba bati, in ne kot malo
kolence velikanskega naroda slovanskega,
pred komur se pa lahko ves svet trése,
imamo pravico zase tirjati vseučilišča:
ostaje pa še drugo prašanje, in to je:
po kateri poti naj najprimernejše stavimo
to tirjatev.

Veroizpovedavanja so večkrat bila
vzrok hudim in strašnim bojem, a znan-
stvo samo na sebi, kot mati mirnega in
računajočega dušnega dela, nikdar in ni-
kakor ne prouzročuje in širi telesnih bo-
jev. Nekaj drugače je to, kadar gre za
pridobivanje sredstev, s katerimi se véda
in ž njo znanstvo širi, tu uže prihaja v
poštev več drugačnih nagibov, ki vplivajo
na človeška dejanja. Imenujem tu le opravi-
čeni egoizem (sebičnost), vsled katerega
si narodi hočejo pripraviti znanje, da jih
drugi narodi o gospodarskem boju ne mo-
rejo nadkriljevati in jih morebiti še med
zasmehom izsesavati; imenujem tu tudi
opravičeno samoljubje vsakega naroda, da
si pridobi tudi vsestransko spoštovanje.
Oba ta nagiba se imenujeta med drugimi
manj važnimi rečmi z dan danes jako po-
znan in po krivo obsojenim imenom težanj
zarad narodnosti.

O neopravičenem egoizmu narodov,
da z vsakovrstnimi imeni drugim narodom
vsiljujejo za drag denar svojo narodnost
in tako zvano svojo omiko in jih tako
prav kruto derejo, omeniti je, da se vé-
sah, kakor to delajo šeškarji, silijo bolj
imovitim narodom in kakor klopi visé se
rede v njih mesu. Imenovani egoizem, s
katerim se kak narod z znanstvom hoče
ubraniti brezdušnemu izsesavanju po dru-
gih narodih, in neopravičeni egoizem, s
kojim kak narod vsiljuje drugim narodom
svojo omiko, pa sta večkrat bila vzrok
hudim bojem.

Prepirov take vrste se je pri nas

treba ogibati in gotovo se najde mirnim
in priljudnim potom način, da se jim
ognemo,*) če tudi se prav mi Slovenci
nahajamo glede učnih sredstev v prav hu-
dem položaji, kajti v svoji celoti še ljud-
skih šol nismo povsod dosegli v svojem
jeziku.

Kaj nam je toraj početi, da pri vsem
tem mi, ki smo, kakor je obče znano, v
malo časa velikansko napredovali na vse
strani, kmalo pridemo do vseučilišča?

Prva skrb nam mora biti, da svojemu
narodu odgovorimo, v zemljo katerega
čisto slovenskega mesta naj se vsadi vo-
geljni kamen poslopju, kjer naj Muze in
Modrice dišijo vežo, v kateri ima Znan-
stvo sedeti.

Slovenski študentje sami kot taki,
katerim pred vsem je stvari mar, odgovar-
jali so na to prašanje, odgovorili so uže
in gotovo odgovorijo še večkrat prav glasno,
čujejo se glasovi tudi izmed naroda, in na-
ravno je, naj ima vsak zavod, ki je vsem
Slovcem skupen, svoj sedež v središču
vseh Slovcen, ki je bila, je, in bode
bela Ljubljana; to naše mesto, kateremu
je svetovno sloveči slavist Miklošič dal
dober prognostikon z svojim: „vivat, flo-
reat, crescat!“ glavno je mesto dežele, ki
je dala znanstvu toliko veljavnih in svit-
ljajočih glav, in nadejati se je, da tudi
mestno zastopstvo ljubljansko, sedaj stalno
v narodnih slovenskih rokah, ne bo od-
klanjalo od sebe česti in dobička, katera
mu nastaneta, če dobi med svoje zidove
vseučilišče in ž njim vrsto visoko učenih
profesorjev, živih in marljivih študentov,
druzega potrebnega osebja, itd.

Spravljeno enkrat v malo več ko pri-
vaten razgovor po političnih društvih in
javen razgovor po časnikih zahteva, naj
se napravi vseučilišče nam Slovcem, ne
izostanejo tudi dotične peticije od strani
društev, taborov, občinskih zastopstev po-
sebnost pa od zastopstva ljubljanskega mesta,
resolucije deželnih zborov kranjskega in
goriškega (zadnjega morebiti vsled pora-
zumenja Slovcen z Italijani, katerim bo
najbolj kazalo tirjati si vseučilišča na spod-
njem Tirolskem), pa tudi peticije veliko-
šolcev samih, ki naj bi se s priporočilom
predlagale dotičnim zborom in objavile ko-

*) Ve ico jih je, kateri menijo, da zadnja
naredba ministra Gautscha izživlja hud na-
roden prepir. Čekajmo, da se snide državni zbor!

likor mogoče po javnih listih, katere re-
solucije in peticije vse naj bi prosile od
vlade, da napravi Slovcem vseučilišče.

Ni še dovolj, da se je potreba slo-
venskega vseučilišča naglašala kdaj od
strani učeče se mladine, ki najbolj čuti
težo učiti se v tujem jeziku; ni dovolj,
da se le bolj platonično (vsled nagnenja)
tudi od odraslih ljudi tu in tam izraža že-
lja, naj bi se nam priskrbel znanstven za-
vod, ki edini nam more trajno zagotoviti
trden obstoj naše narodnosti, ne bi med
mnogo drugim bilo nikakor dovolj, če tudi
bi bilo dobro, da bi se po italijanskem
izgledu samo slovenske občine le izrekale
za slovensko univerzitet, da bi se ko-
nečno na Slovenskem le našlo mesto, ka-
tero bi (gotovo sebi ne na izgubo!) po-
nudilo za tak zavod posebno poslopje ali
še kaj primerne: potrebno in prav je,
da Vi, ki ste pravi zastopniki našega na-
roda, cvet naše inteligencije, ki morate ču-
titi tudi nagibe in potrebe svojega ljudstva,
in katere smo postavili na vzvišeno mesto,
da naše zahteve v javnem zastopstvu, če
treba, tudi proti vladi podpirate, da toraj
tudi Vi na odločilnem mestu odločno za-
stavite svoj glas za slovensko vseučilišče.

Šolstvo in naučni minister.

(Konec.)

Prištedena dva milijona — ako se
dva milijona s tem počenjanjem prihra-
nita — postaneta lahko vzrok bojem in
nerednostim v državi. Najbolj so od tega
ukaza prizadeti Čehi, kojim se je zatrla
največje število srednjih šol, namreč trinajst.
Poslanci tega zavednega naroda ne bodo
pa v prihodnjem zasedanju državnega zbora
molčali, ampak bodo tirjali, da se jim po
krivici vzeto nazaj da. Prihodnje zasedanje
državnega zbora bode tedaj najbrže burno,
kajti, razžaljeni češki narod bode po svojih
zastopnikih tirjal od vlade, da se mu ne
kratke pravice, Edina pretveza, s kojo je
naučni minister odpravil toliko slovan-
skih srednjih šol je bila, da se mladino
odvede od misli pohajati gimnazije in
realke ter jo rajši navodi na to, da obi-
skuje na novo osnovane strokovne obrt-
niške šole.

Po tem takem mutatis mutandis,
naj bi samo Nemci v Avstriji imeli svoje

gimnazije in realke, v katerih naj bi se
nemški sinovi izšolali ter pozneje zasedli
odličnejša mesta — Slovani pa takih šol
ne trebajo; zadosti jim je, ako se izšolajo
v dobre obrtnike in delalce.

Na tak način ne bi se bilo pač treba
bati nemškega duševnega proletar-
jata, kajti nemški izšolani burši bi imeli
dovolj prostora po vsej Avstriji, da si pri-
dobe dobrih služb. Zadnje bi na tak način
postale monopol nemške manjšine in do-
segel bi se tudi jedini uradni jezik
namreč nemški. Naj se s tem žrtvujejo
interesi narodov ali ne — to vladi ni
mar. Se vam li ne zdi, da pridemo pola-
goma do napačnih idej Josipa II., ki je
hotel tako brezmiselno ustvariti jedno je-
dino nemško Avstrijo ter se pri tem
prav dobro opekeli? —

Vsakako, ako hoče Avstrija imeti
trajne simpatije podvrženih jej narodov,
mora jim biti pravična. Minola je doba
nemškega terorizma v Avstriji; osem mi-
lijonov Nemcev ne more niti ne sme samo-
oblastno vladati nad 20 milijoni Slovanov;
kakor je bilo to nekdaj nemožno, ne-
možno je tudi v sedanjem času. Ako se
vidi potreba odprave kake šole, da se
zmanjšajo državni stroški, zgodi naj se to
v umnem razmerju. Ali pri sedanjem ukazu
naučnega ministra se je gledé tega ravna-
lo v duhu, nasprotnem državnim zakonom in
praviči sploh, kar vidimo osobito pri od-
pravi srednjih šol blizu nas. Odpravila se
je slov. nižja gimnazija v Kranju, (prepo-
trebna tudi iz razloga, ker je ljubljanska
preveč obiskovana) samo zategadelj, ker
je imela samo 85 učencev, — a pustila
se je nemška višja gimnazija v Pa-
zinu, čeprav jo je minolo leto obiskovalo
samo 82 učencev. Isto tako tudi nižja
gimnazija v Kočevju samo z 85 učenci,
koje je pa na Kranjskem toliko treba,
kolikor vozu petega kolesa.

Mi ne krivimo niti ne zaničujemo
radi tega vlade; povedali smo svoje me-
nenje, ki je ob enem menenje našega na-
roda. Isto so storili tudi drugi slovanski
časopisi, mej kojimi je to prašanje obšir-
nejše razpravljala praška „Politik“ in
povdarjajoč in zavračujoč očitno germani-
zatorične namene naučnega ministra. Ta
časnik prorokuje vladi slabe posledice;
novi ukaz ni trdno pribit in sploh tak,
da ne bi se mogel preklicati.

PODLISTEK.

Iz mojega dnevnika.

Nedeljsko potovanje.

Jedva otvori duri zlata jutranja zora
belemu dnevu, pripelje se po kraljevsko
mladostno jutro. Zarja ozlati nebo in vrhe
gora. Zvezde ugasnejo in k malu se pri-
kaže jutranje solnce iz globočine brezdn
nad neizmerne planjave, ter razliže svojo
čarobno luč čez hribe in doline.

Lep poleten dan je napočil. Nebo je
bilo jasno kot ribje oko. Tiho in mirno
je bilo vse okrog. le ptiči so z veseljem
gostoljenjem okoli kratkočasili. Celó
drevje je bilo, kakor bi dremalo; ganilo
se ni niti drevesce. Bil je Gospodov dan
— dan miru in počitka.

Tega dne odpotim se v dve uri od-
daljeno vas za Kraško goro. Pot in oko-
lica, po kateri je držala, bila mi je do-
bro znana. Krepko sem mahal med poljem
in krasnimi vrhi, polnimi sadja na levej in
desnej. Veselil sem se samega sebe in
svojega življenja. Svet se mi je smijal, ka-
morkoli sem pogledal. Glava mi je bila
polna žive fantazije i najlepših načrtov za
bodočnost. Misli so mi se vrtile okolo naše
lepe domovine.

V prazne misli vtopljen, dospem na
renčanski vrh. Tu pa bom počival, mislim
si; a skoraj nehote pogledam raz hriba —
in glej! krasen pogled se očem odpre,

tak, kakoršnega more človek iz ne baš vi-
soke gore pričakovati. Ob znožji se vije
kot kača tiha in lena Ipava in v njenej
čistej vodi se tako očitno vidi solnce in
dve nebesi. Da, še celo kričeča vrana se
v njej vidi, kako meri sinje nebo. Ob bre-
govih se razprostira lepo polje s zelenimi
travniki, med katerimi stoji vas Renče s
svojim visokim zvonikom, nad katerim pa
drže dve nevidni roki — palico pa neko
kljuko \$\$\$ podobno. Kaj bi to pomenjalo,
razsodi naj si čitatelj sam.

Ko prideš na vrh, zaslišiš strašno šu-
menje, katero napravljajo oni majhni poto-
ček, ki izvira malo niže v sivih skalah.
O tem mestu vedo ljudje mnogo pripove-
dovati. Pravijo, da bivajo tu čarovnice, ki
po noči plešejo; da spi tu ognjeni zmaj,
ki po noči okoli leta itd. Z svojimi ušesi
sem slisal prišedšega starčka pripovedovati,
da ono mesto je res strašno. Rekel je, da
je videl ognjenega zmaja, ki je baš mej
onimi sivimi skalami, zdaj više, zdaj niže
letal. Iz glave mu je švigal goreč plamen.
od zadej pa se mu vlekel dolg kačji rep.

„Ne želim si ga več videti!“ — pri-
stavi možiček — „kajti groza in strah
sprehajata človeka!“ To in še drugo mi
je pravil oni mimogredoči starček.

Reči pa moram, da je oni žleb res
strašen, a zdaj naj povem, kaj sem dalje
z vrha videl.

Malo dalje proti severju stoji sloven-
ska Gorica — da si jo Lahji svojo ime-
nujejo — ki se z svojimi stolpi in hišami,

osobito pa z gradom, na holmeu zidanem,
v solnčnih žarih blišči. Tudi samotno Ko-
stanjeveco, kjer trupli umrlih francozkih
kraljev, Karola X. in Henrika V. počivati,
razločujem prav dobro.

Onstran Gorice se deroče izliva bistra
Soča, brhka hči očeta Triglava. Od Soče
naprej se razprostirajo proti severo-zahodu
krasna Brda z lepimi obširnimi vinogradi.
K malu nad Gorico kipita gora sv. Va-
lentina in sv. Gora v nebo. Daleč tam
zadej odlikujeta se visoka Krn in Matajur
od družih gorskih vrhov. Skoro med se-
verjem in vzhodom se vzdiga zlatostolni
oče Čavin.

Ob znožji Nanosa in Čavna odpira se
krasna ipavska dolina; na južnem vzhodu
razprostira se pod nogami goli Kras in
daleč tam v megleni daljavi sinje morje.
Tiha žalost me spreha, ko mislim, kaka
osoda je zadela ta za časa Rimljanov ro-
doviten in gozdati kraj! Kupčujoči Bene-
čani so mu v svoji mogočnosti vse gozde
posekali tako, da mu je potem v teku
časa veter vso dobro zemljo v morje po-
pihal, in zdaj ubogi gola rebra kaže. Ne-
hote se spominjam besed:

„Tebi je zeleno krilo

Vgrabil kupee Benečan,

Da sedaj si solnčnim žarkom

Vihram — v vso oblast podan.“

Sedaj zapustim vrh in udarim proti
vasici, v katero sem se bil namenil. Po
potu sem še enkrat našteval, kar sem z
vrha videl. Poluednajsta je odbila, ko sva

se s tovarišem pri okusnej jedi in dobrem
vinu o tem in onem pogovarjala. V pogo-
voru mi omeni, da me hoče peljati v četr-
ure oddaljeno kraško jamo.

„Peljem te v pečino, pravi, katero
Jerihovico imenujejo. Pred njo se širi lepa
ravan, s hrastovjem obsenčena, ki se proti
južnem zahodu v sivo kamenje izgublja.“

K malu zagledava pečino. V njej vise
golobja in lastovičina gnjezda, po tleh pa
leže ognjiti štori in mahovito kamenje.

V pečini je strašna tema, zato pa si
zažgeva vejevje, ki nama mesto plamenice
po strašnej temi svetijo. V svetej tiho-
tini sva. Kaj pa neki brodiva po stezah temne
noči in v grozi ugašenega življenja? — Se
je li tu večnost s smrtjo, ali noč z večno
tihoto zvezala? Ne! — kajti čudno šume-
nje nama večkrat na uhi zadoni iz globo-
čine. Je li tu kraljestvo Plutonovo? Slišiš
li Sifiza kamen valečega po skalovji, ali
strašne kače žvižgajoče in strup sikajoče?
vprašam tovariša. Glej dobro, tudi mi dva
vzdigava svoji goreči veji, kakor mašče-
valne Erinije svoje plamenice!

Iskre se utrinajo v nočnem žrelu jed-
nako zvezdam nebesnim. Na desnej in le-
vej razprostira se globok propad; veje
svete vanj, da bi kaj boljše videla, ali za-
stoj! Oko gleda zračne sence, katere se
vzdigajo in padaje razpihujejo.

Ideva dalje. Tu je pa čudno, grozno!
Pred nama je globočina drugega temnega
propada. In vanj sva vrgla iskre svojih

Tudi državnozbornske počitnice ne bodo trajale večno, ampak že prihodnjega septembra bodo moral tudi naučni minister dati odgovor za to svoje počenjanje. Bati se je burnih sej, kajti češki narodni zastopniki za pravico ne bodo molčali.

Tudi mi se strinjamo v mislih z praško „Politiko“ ter priporočamo našim državnim poslancem, da povzdignejo svoj glas za pravice tlačnega slovenskega naroda.

Sklepamo ta članek sè željo, da se ta ukaz naučnega ministra preklicé ali vsaj omeji ter da se v prihodnje šolstvo na podlagi narodnega jezika podpira in širi, ne pa tako netaktno ovira.

V ustavnej državi bodimo enakovrni! —

Trgovinsko.

Trgovci v tuzemstvu. Iz trgovskih krogov smo čuli že mnogokrat željo, da se jim sestavi razviden izkaz obstoječe carine, po katerem bi se mogli ravnati, kadar dobé blago iz Trsta. Ta želja je posebno opravičena, od kar imamo nov carinski tarif, to je od 1. junija t. l. — Reklo se nam je, da je posebno težko proračunati carino radi menjajoče se vrednosti zlata in tudi radi tega, ker carinski urad t a r o drugače računa, kakor je navada pri trgovcih itd. —

Potrudili smo se tedaj sestaviti to le tabelo, da ustrezemo želji nekaterih naših naročnikov ter javimo ob enem, da smo vedno pripravljeni svetovati v trgovinskih zadevah.

Od 1. julija sem smo obrnoli na trgovino posebno pozornost ter smo prepričani, da bode naše natančno tedensko poročilo našim trgovcem vedno dobro služilo.

Trst je svetovno tržišče. Naša dolžnost je tedaj, da služimo po svojci moči domačim trgovcem, ker je Edinost edini slovenski list v Trstu. Pripravljeni smo tudi odpreti v to svrhu posebno „trgovinsko listnico“, v kateri bodemo odgovarjali na prasanja naših naročnikov v trgovskih zadevah. Upamo pa tudi, da nam vsled tega ostanejo zvesti dozdajni g. naročniki trgovci ter da bodo širili naš list bolj in bolj v svojih krogih. —

Izkaz.

Carina je računjena v bankovcih (vstevno 26⁰/₀ agio na zlato) in za 100 kg. netto prav dobljenega blaga.

Kava	gl. 46.25
Riž	1.25
Petrolje v sodih	12.90
„ v zabojih	11.60
Olje iz oljk	3.75
Mast (razne vrste)	2.50
„ za stroje	1.50
Poper, Piment, Ingver	23.80
Čaj	115.—
Cassialigne	43.10
Muškatovo cvetje (Macis) i cvečiči	69.—
Muškatovi orehi	94.—
Rozine vsake vrste v balah	14.65
Carobbe (Rožiči)	2.60
Datlji	15.—
Smokve	6.25

plamenie in slišala ploskanje v neizmerno brezno zalučanih kamenov . . .

Videla sva naravne skrivnosti in potrkala na znotranjo smrtino sobo; nisva je mogla umeti — ker smrtna vrata so nam bila zaprta — zaklenena.

V globoke misli utopljena stopiva na dan misleč z Koseskim:

„Veseli vsem, ki dihaajo v zraku svetla! Al strašno je biti v propadu tem.“

Po potu domov grede veva si dosta povedati o čudu, katero priroda v svojem osrčju zakriva.

Solnce se je bilo uže za goro skriilo in noč se je čim dalje bolj približevala. Po dolinah je nastajal mrak ter grm za grmom, dokler ni tudi vasi v svoj črni plašč zavil. Na desnej in levej pri bližnjem potoki so se tašice in penice izbudile, ter sè svojim čivkanjem večerno zarjo pozdravljale. Tudi kos je v črnej svojej obleki na lipo sedel in svojo milodočeno pesmico peti začel.

S tovarišem pa sva dospela na nje-gov dom, kjer je bila pripravljena uže večerja. Prišli so in k mizi prisodli nekateri znanci. Tu je bilo pravo veselje doma. Marsikateremu je kozarec dobrega vina odvezal jezik. Napivanju ni bilo ni kraja. K temu se pridruži še petje. Pevale so se narodne in umetne pesni, a vse tako ubrano, da se je človeku srce veselja topilo. —

Deset je ura odbila. Petje je potih-nolo in znanec za znanec zapuščal je

Lešniki	1.90
Kostanj	2.60
Mandlji	12.25
Limoni v zabojih po 300/320 komad.	2.—
Limoni tedaj za vsak komad po-prečno	—3/4
Pomeranče v zabojih po 200/240 komadov	2.—
Pomeranče za vsak komad po-prečno	—0.01
Rum, malaga vsak liter	—50
Slanike (v sodu, 600/650 komadov	2.70
„ tedaj vsaka riba okoli	—1/2
Sardele slane	4.50
Sardine francozke velike škatlje	—26
„ majhne škatlje	—13
Polenovka (bacala)	3.80

Ako bi se na pr. nadavek (agio) poz-neje povišal na 27⁰/₀, mora se 1⁰/₀ pri-šteti, nasprotno pa, ako bi se znižal na 25⁰/₀ 1⁰/₀ odbiti. C. kr. finančno ministerstvo objavi okoli 20. vsakega meseca nadavek za mesec dni. Za mesec avgust iznaša 26⁰/₀.

Opazujemo še, da nismo računili stroš-kov tukajšnih spediterjev za vožnje na kolodvor, za vago itd., koji iznašajo po množini robe 20 do 30 nvč. za vsakih 100 kg. —

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je na rojstveni svoj dan usta-novil posebno zlato svetinjo, s katero se bodo odlikovali tisti možje, ki so si pridobili posebne zasluge za učenost in umet-nost katere koli avstrijske narodnosti. Ta svetinja kaže na sprednji strani doprsko podobo Njeg. veličanstva, na nasprotni strani pa ima napis: „Litteris et artibus“; nositi se ima na rudečem traku okoli vratu. — Mej prvimi, kateri so bili s to svetinjo odlikovani, nahajamo tudi našega rojaka, prvega slavista dr. Miklošiča.

Znana in razvpita naredba na-učnega ministra, vsled katere se ima odpraviti več srednjih šol, drugim pa od-tegnoti državna podpora, budi vedno večjo nezadovoljnost mej vsemi avstrijskimi Slo-vani. A kakor ima vsaka skrajna stvar tudi neko dobro stran, tako tudi ta naredba. Ona je Slovane, ker se jim je vrgla pre-klja pod noge, po pravici razburila tako, da so pustili vse mejusobno navskrižje ter se kakor en mož postavili naučnemu mi-nistru nasproti. Stari in mladi Čehi so bili poprej v ostrem prepiru, a ta prepir je omenjena naredba popolnem zadušila. Obe narodni stranki ste si dali roko ter sklenoli zvezo, da bosti o tem prasanji skupno in določno postopali. Iz obeh na-rodnih strank sestavi se odbor, ki se bode posvetoval o postopanju za brambo narod-nih pravic in koristi. — Da tudi sloven-ski državni poslanci ministrovo naredbo morajo obsojati, o tem ni dvomiti, uže je poslanec Šuklje v nekem zboru volilec v Novem mestu ostro obsojal ministrovo naredbo, po kateri se ima zapreti tudi tako potrebna in dovolj obiskovana nižja gimnazija v Kranji. Ministru pa z odprav-ljanjem šol še ni bilo dovolj, še celo siro-tinčnici v Ljubljani je ustavil podporo, ka-tero je poprej uživala celo pod najhujšimi

gostoljubno hišo. Tudi jaz sem se s hva-ležnim srcem poslovil in otšel v prosto temno-osvitlejano noč.

Srebrna reta nebesna — luna, stoji molče pred menoj, ta blede zvezda, senca solnce, brez duha in življenja!

Noč je bila krasna. K ljubii temu je uže večina prebivalcev počivala. Le mlada srca ne morejo spati. Hodijo tedaj pod milo nebo, kjer skušajo svoje hrepenenje z lepimi pesmami pomiriti. Čujejo se krepki mladeniški glasovi ki se po tihej noči razlegajo. Glasovi se vedno bolj in bolj bližajo in tudi besede so vedno bolj razum-ljive. Sedaj so uže tako blizo, da poslu-šalec ve, kaj pojejo.

Lepa narodna pesem glasi se prav lepo. Beri in — razsodi:

Necoj, necoj je lep večer,
Lep večer in lepa noč.
Ker luna sije celo noč,
Mi spati iti ni mogoč!

Do mojga grem prijatelja,
Da vasovat kam pojdeva,
Tam daleč, čez ravno polje,
Kjer moje ljubo je deklé.

To in še veliko družih narodnih so pevali. Jedva so glasovi prve pesni nehali odmevati, evo! uže začnajo drugo, ki je še lepša. Zdaj jo primejo veselo, zdaj milo, zdaj visoko, zdaj nizko. Da, v resnici tako lepo, da bi človek pod bledim me-secem od samega veselja poskakoval! Še nekolike časa so se odmevali lepo doneči

nasprotniki Slovanstva. Vsak naučni mi-nister se prizadeva za ljudsko omiko z ustanovljanjem novih šol, le naš, toliko hvalisani naučni minister odpravlja šole in jemlje celo košček kruha zapuščenim sirotam! To je žalostno za državo i ne-častno za vlado. Tolazimo se s tem, da je minister Gautsch s čudno svojo naredbo zaministroval. Državni zbor mu gotovo ne prizanese, pa naj ga vladni časniki še tako zagovarjajo. Minister Gautsch je povzročil sicer mnogo dima, kateremu so se čudili nezreli ljudje, a živga ognja prave omike ni bilo še mnogo videti.

Na Dunaju so te dni skupna mi-nisterska posvetovanja. Gre namreč za to, da se prej ko mogoče oboroži vsa vojska z repetirkami iz Werdlove tovarne, kar se ima zgoditi polagoma v osem letih. Mej tem pa znajde kdo še boljše puške in treba bo zopet preorožitve.

Vnanje dežele.

Bolgarsko prasanje. Iz Berolina se piše v „Polit. Corresp.“ da rusko okrož-nico, glede Koburžana vse vevlasti odo-bré, ker ni dvombe, da se je polastil bol-garskega prestola v nasprotji berolinske pogodbe. Vevlasti tedaj ne bodo odla-sale, ampak popolnoma in brezpogojno pri-trde Rusiji. To stori sedaj tudi angleška vlada, ki je bila poprej Rusiji protivna. Zato se ni bati nobene nevarnosti, da bi bolgarsko prasanje mir skalilo. — Iz Lon-dona se tudi poroča, da vlade na rusko okrožnico uže te dni odgovore in v so-glasji izreko, da se je koburški princ po-lastil bolgarskega prestola nezakonito i na način, ki je v nasprotji z berolinsko po-godbo. — Iz Sredca se piše v „Polit. Corresp.“, da koburški princ, ko sestavi novo ministerstvo, pošlje turškeji vladi noto. v kateri zagotovi, da v obstoječih državno-pravnih razmerah k Turčiji nič ne pro-meni. To mu ni dosti ni malo ne pomore. — Trdi se tudi, da se je od ruske strani bolgarskemu vrhovnemu vladiki priporočilo, naj pošlje svojej duhovščini okrožnico ter se v njej izreče zoper Koburžana. — Iz Plovdiva se poroča, da je princ 18. t. m. zvečer dospel v Plovdiv, kder je bil slo-vesno sprejet; šel je v katedralo, kder ga je čakal metropolit Gervazij ter zapel Te Deum.

Iz Plovdiva 21. avgusta: Koburški princ je predvčerajšnjem sprejel več de-putacij, v ponedeljek se napoti v Sredce. Zastran sestave novega ministerstva so na-stale težave, mogoče, da ostane staro. Prasanje zastran pomiloščenja ni še rešeno. — Iz Sredca 22. avgusta: Radoslavov in Tončev nista hotela sprejeti ponudbe, naj sestavi novo ministerstvo. Začetek Ko-buržanovega vladanja tedaj ni le težak glede zunanjih, temuč tudi notranjih za-dev; skoraj gotovo je to le interregnum. Koburžan pride, ali se pošlje iz Bolgarije za malo dni stareji, pa za več let modreji.

Ruski državni svet se posvetoje o judovskem prasanji na Poljskem, kder judje delajo Poljcem veliko nadlego ter ljudstvo in deželo izsesavajo. Po načrtu dotičnega zakona judje ne bodo smeli sta-novati na kmetih, preseliti se bodo morali v mesta. Ne bodo smeli na kmetih imeti posestev. Kadar dobi dotični zakon veljavo,

glasovi, in k malu je bilo zopet vse tiho in mirno.

Po mehkej, sladkej noči, polnej lju-beznjivosti maham naprej. Iz jasnega neba svetijo zvezde in mesec tako jasno, kakor da bi bilo nebo odprto. Vsa priroda diha ljubezno. Zdi se mi — da vidim nesreč-nega mladeniča tam pod oknom svoje ljube stojedeč s žalostjo — z obupom v srcu, ki svoje reve in težave mesecu toži:

Bliedi mjesec, tebi tužim
Svoj na zemlji tužan stan.
K tebi tužan ruke pružim
Isčeč lieka svojih ran!

Ali pa:

Moja pjesma krotko moli
Kroz tu tiho, tiho noč,
Dodji s biela grada doli,
Dodji, draga dušo, dodj!

Dasiprav dobre volje na nočnem po-tovanju, vender me je skrbelo, kedaj domu pridem. Težko sem pričeval tre-notka, da bode potovanje končano ter me v naročje draga doma pripelje. Peruti si želim imeti, da bi kakor ptič tja zletel. Slednjič stoji hiša pred menoj.

Hladila večerna sapa mi je bila ne le srce in dušo, nego tudi telo ohladila. Mraz me spreleti in brž grem v posteljo. — Misli in podobe dneva mi vedno bolj temne in k malu po tem me je Morfej v sladko naročje sprejel —

prodati bodo morali židje svoja posestva. Kdor ima manj nego 600 oralov zemlje, prodati jo bode moral v petih letih; kdor je ima manj nego 300 oral, v treh letih. Ne bodo smeli več jemati zemljišč v na-jem. Vse pogodbe se morajo v določenem času razveljaviti. Na posestva sicer smejo judje vknjižiti svoje tirjatve, v najem pa se jim ne smejo dajati. Na kmetih smejo četrt leta stanovati le oni judje, katerim dovoli gubernator, toda pečati se ne bodo smeli z nobeno trgovino ali obrtnijo. Po-seben zakon bo določeval, koliko služab-nikov sme imeti vsak jud. Tovarne bodo smeli imeti židje na kmetih; v vsakej bo moralo delati najmanj šestnajst delavcev. Judovski delavci bodo smeli delati v to-varnah na kmetih, toda svoje družine bodo morali puščati v mestih. Krošnjariji se bodo smeli le tri dni muditi v posameznih vaseh. Sejme bodo smeli judje obiskavati, pa le tako dolgo ostajati, kolikor časa traje sejme. Gostilnic, žganjarij in enacih kupčij judje ne bodo smeli več imeti. Kdor prelomi zakon, kaznovan bo s za-porom ali s prognanstvom v daljne gu-bernije.

Italijanska vlada se je začela pripravljati na vojno zoper Abisince. Prav lahko pa se zgodi, da se jej pripeti še večja sramota, nego pri Masavi. Stvar bo vsakako zelo težavna, zelo draga na krvi in blagu. Iz Rima se v „Polit. Corresp.“ o tej zadevi piše, da se je 20. t. m. za-čela sestavljati afrikanska vojska in nade-jajo se, da bo do konca meseca septem-bra popolnem vrejena in se bo mogla vkrcati v Masavo. Iz aristokratskih kro-gov se je več mladeničev oglasilo za vstop v to vojsko.

V Siciliji se je na več krajih unel upor mej ljudstvom.

Angleški državni zbor je ko-nečno sprejel irski deželni zakon. Irski namestni kralj je pooblaščen, zatreti irsko narodno ligo v vsakem okraju, kder bi hujskala prebivalstvo k nezakonitemu po-stopanju. — V zgornjej zbornici je 19. t. m. pročitil Salisbury proklamacijo, v kateri se irska narodna liga proglašja državi ne-varna. Trdi se tudi, da je angleško mini-sterstvo sklenolo, irsko narodno ligo za-treti. — Vanitas vanitatum! Če se jej ena glava odseka, pa jej dve zrasteti. Tu se nič ne opravi z silo, pomore le pravica, za to pa sedanja angleška vlada nema ušesa.

V Albaniji je zopet, kakor navadno, upor, uprlo se je dvanajst vasi v okolici Kolašina. Turška vlada je poslala dve vo-jaske četi v one kraje, a ko ste ti prišli pred Kolašin, napadli so ji Kolašinci z orož-jem; po trdem boji so zmagali vojaki in Kolašin zasedli, a s tem niso še mnogo opravili, ker lahko se zgodi, da jih upor-niki iz okolice zapró in ugonobijo.

V Avfganistanu je sicer emirjeva vojska zmagala, a konečna zmaga še ni določena, ker uporniki se zopet zbirajo i pripravljajo za novo vojno.

DOPISI.

Materija, 20. avgusta. — Bivala je nekda v našej okolici hvalavedna na-veda, ako se je kakemu sosedu ponesre-čila katera goved, da so mu sovaščani po svojej moči nesrečo s tem olajšali, da so meso ponesrečene govedi pokupili in na-vadno tudi použivali. Na ta način je go-spodar okolo polovice vrednosti govedi rešil. Ta navada se je pa skoro sploh opustila, bodisi iz katerega koli vzroka, i to je pametno, ako se pomisli, da v tej na sebi hvalavednej navadi bila je skrita velika nevarnost za ljudi, kateri so uživali meso od crknene govedi! Marsikdo se še spominja žalostnega slučajja in še žalost-nejših nastopkov v sosednem sezanskem okraju, t. j. v Misliah, ko je vsled uživ-anja mesa ponesrečene govedi skoro vsa vas nevarno obolela in nekoliko oseb tudi pomrlo; pojedena goved je bila poginola na vrančnej unetici!

Kakor že omenjeno, navada kupiti in pojesti meso crknene sosedove govedi se je skoro sploh opustila, a s tem odpada tudi koristna stran te navade, ker poško-dovani izgubi vso vrednost govedi. Kdor pa ne biva med bednimi prebivalci na deželi, ta si ne more predočiti pomena take izgube. Naš namen tudi ni, takemu razodevati velikosti nesreče, katera zadene ubožega kmeta, ako mu n. p. od par go-vedi jedno, ali pa celo morda jedina krava pogine. Naš namen je bednega seljaka opominjati, naj se tudi sam gane, ako hoče, da mu pomaga Bog, katerega toliko krat na pomoč kliče z sklenenima rokama.

K temu bode baje kmalo prilika dana, ker naša okrajna kmetijska zadruga na-

merava ustanoviti z malimi doneski zaklad pod oskrbnostvom svojega odbora, da bo vsaj nekoliko povračal izgubo družabniku, ako mu kaka goved pogine. Vse je pa odvisno od obilnega pristopa k tej zadruzi, ne glede na druge koristi, bode vsak ud zadruge lahko deležen bratske pomoči v slučaju nesreče. Že pri prihodnjem obnem zboru te zadruge dne 8. septembra po poldne v Materiji bode ta zadeva na dnevnem redu in žeteli je, da se te razprave udeleži ljudstvo prav mnogobrojno. Novi udje tej zadruzi še vedno lahko pristopijo, osobito gori omenjeni dan pred začetkom zborovanja; na noge tedaj in hajd v Materijo dne 8. septembra popoldne.

Dekani, dné 19. avgusta. — Kakor drugod, tako se je tudi tukaj rojstveni dan presvitlega cesarja slovesno obhajal. Uže na predvečer je naznanjalo veselo pritrkovanje zvonov prihodnji slovesni dan. Ob 8. uri drugega jutra je bila v tukajšnji cerkvi péta sv. maša s zahvalno pesnijo.

Udeležilo se je občinsko zastopstvo — na čelu g. vrhovni župan Grison — učitelj z šolsko mladino, drugi učitelji in precej domačega ljudstva. Po sv. maši so prišle deputacije občinskega zastopstva in učiteljske v županijo, s cesarskimi in narodnimi zastavami okrašeno ter prosile, naj bi g. vrhovni župan sočutje udanosti, zvestobe in naklonjenosti do Nj. c. kr. apostolskega veličanstva poročil kompetentnej oblasti. G. nadžupan je deputacije in prošnjo prijazno sprejel.

Zvečer je bil pri g. vrhovnemu županu banket, kojega so se udeležili on sam, učiteljsko in občinski tajnik. G. župan je napil presvitlemu cesarju, kar se je s živio-klici pozdravilo. Opomniti je tudi, da je bila zvečer razsvitljava z bengaličnimi ognji in raketami; občinska hiša, farovž in šola je bila lepo razsvitljena. Ob 11 uri so se udeležitelji banketa razšli s polno nadejo, da bodo še prihodnje in več let slovesno obhajali ta dan.

Pri tej priložnosti ne smem zamolčati, da se nahaja v Dekani godba, ki si je nekaj finega zamislila — namreč, da je na ta slovesni večer ob 9. uri svirala na trgu pred nekajimi zbranimi ljudmi, mesto pred razsvitljeno nadžupanovo hišo, kjer je občinski urad.

Ne zahteva se, da bi se tu delj časa ustavili in svirali — zahteva se le opravičeno, da bi se tu vsaj intonirala cesarska himna. Naj bi se od kake strani trdilo, da se godbe ni moralo, mora se zopet od druge strani odgovarjati, da v takem slučaju ni treba nobenega vabila — treba je pa le tega, da bi se voditelj godbe potrudil na ta način poveljati sijajno praznovanje, kajti ni vsak kraj primeren, da bi se cesarska himna zapela ali zasvirala.

Od Karavank, 20. avgusta. — (Iščim o pomoči pri bratih!) — Prebravšemu članek „Ilirija“ v Vašem cenjenem listu, šinola mi je neka misel v glavo: „Če Nemci za svoj šulferajn iščejo pomoči pri Nemcih v „rajhu“, in Lah pri Italijanih v kraljestvu, zakaj ne bi Slovenci mogli in smeli iskati pomoči za družbo sv. Cirila in Metoda pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih? Hrvatje, da si tudi stiskani po Madjarih, imajo vsaj narodne šole. Oni vedó, da smo jim mi predstraža proti zapadu in radi podkrepé to predstražo, tembolj, ker se čutijo z nami enega slovenskega rodu. Ali ne bi se dal v Hrvatih osnovati poseben odsek naše šolske družbe? Mislím, da je to Hrvatom celó dolžnost, posebno v pogledu na Istro, ki je večinoma hrvatska in je pomoči toliko potrebna! Ako Hrvatska in Dalmacija prevzameta šolsko skrb za Istro, s toliko večjo močjo bomo mogli Slovenci podpreti naše brate na Koroškem in Štajerskem! Puščavnik pod Stolom.

Domače vesti.

Tiste č. gospode naročnike, kateri nam še naročnino dolgujejo, prav lepo prosimo, da bi izvolili svojo dolg za naš list prejške mogoče poravnati, ker list ne more izhajati ako ne dobi podpore od naročnikov.

Sv. maša v proslavo rojstvenega dné Nj. c. kr. Visokosti cesarjeviča Rudolfa, prejasnega pokrovitelja delalskega podpornega društva, bila je v nedeljo 21. t. m. ob 8. uri v cerkvi Sv. Antona novega. Ob enem se je obhajala tudi obletnica blagoslovljenja društvene zastave. Službo božjo je imel pr. g. kan. Ant. Hrovatin ml. Peli so

društveni pevec prekrasno glagolsko mašo V. Kosovela. Pričujočih je bilo mnogo slovenskih odličnjakov, mnogo udov in skoro ves odbor.

Načelnstvo je brzojavno čestitalo visocemu svojemu pokrovitelju, nadvojvodi in prestolniku Rudolfa tako le: Prigodom rojstvenega dne Vaše c. in kr. Visokosti kličemo iz dná sreá: Bog ohrani in blagoslovi našega pokrovitelja, prestolnika, millega Rudolfa, habsburške dinastije na slavo, avstrijskim narodom na srečo! — Načelnstvo je dobilo od tajništva Nj. c. in kr. visokosti, prestolnika Rudolfa ta le odgovor: Njegova ces. Visokost, presviti prestolnik se zahvaljuje za lojalna voščila. Spindler polkovnik.

Iz Celovca 22. avgusta: Prvomestnik družbe sv. Cirila in Metoda č. g. Tomo Zupan se je z zastopniki 4 biskupij poklonil danes v imenu družbe Celovškemu knezoškofu Kahn-u. Spremljali so ga g. g.: kanonik Debeljak; vodja prof. Legat; župnik Šervecelj; škofov tajnik Flego; prof. Pančur; župnik Koren (Goriško); kat. Kržič; mestna kaplana Karlin in Kalan. Knezoškof je deputacijo uzorno prijazno vsprejel ter izrekel, da družbi želi božjega blagoslova in naj je duhovščini in ljudstvu po Koroškem priporočena. — Sam je blagovolil potem razkazati poslanstvu svojo lepo palačo in je vso omenjeno družbo, posebno še iz tega razloga, da je prišla od tako daleč častit Andreja Einspielerja, povabil k sebi na obed.

Einspieler častni občan. Razen uže imenovanih občin so tudi Žabnice, Bela pri Železni Kapli in Jezero imenovali pred. gosp. Einspielerja častnim občanom.

Imenovanje. Kontrolorjem vsjega carinskega urada so imenovani sledeči gg.: oficijala vsjega car. urada Dominik Zvanelli in Božidar vitez Fichtl, dalje carinska oskrbnika Josip Vidosi in Anton Marcochia pl. Marcani.

Odlikovanje. Cesar je vodji deželne table in zemljiških knjig v Trstu Josipu Battistella o priliki njegove vpokojitve podelil naslov cesarskega svetovaleca.

Č. g. Mečko, plominski župe upravitelj prišel je na popotovanji zadnjo soboto v Trst, nastanovil se v gostilnici Aquila nera, po noči pa nanaglooma umrl. Prepeljali so ga v mrtvašnico k svetemu Justu.

Sloveneka posojilnica. V nedeljo 21. t. m. imel je osnivalni odbor za tržaško posojilnico svojo sejo v prostorih delalskega podp. društva pod predsedništvom državnega poslanca gosp. Ivana Nabergoja. — Predložena pravila, sestojéca iz 47 §§. bila so enoglasno sprejeta; spremenil se je samo naslov v: „Založna in posojilnica za Trst in okolico; vključena zadruza z omejeno zavezo“. V odbor, odnosno ravnateljstvo izvoljeni so sledeči gospodje: V. Mat. Živic, dr. Simon Pertot, I. M. Vatovec, Dragotin Schmidt, Franjo Žitko, Jakop Perhavec in Štefan Prelec. — Pravila bodo takoj predložena trgovinskeji sodniji v potrjenje.

Delalsko podporno društvo v Trstu, postavilo si je za spomin božje poti na sv. Goro na dan 8. maja t. l. na sv. Gori lepo mramornato ploščo. Plošča je položena v sekan kamen med glavniimi stopnicami in ima napis s pozlatenimi črkami: „Delalsko podporno društvo v Trstu, spomin na dan 8. maja 1887.“

Štipendije. Za šolsko leto 1887/88 razpisuje č. kr. deželno namestništvo v Trstu 6 stipendij po 105 gld. za učence prvih 6 razredov tržaških gimnazij. Prosilci morajo spadati pod tržaško ali pa kako istrsko občino. — Prošnje do 10. septembra t. l. mestnemu vročenemu zapisniku.

Razstava v kapeli Sv. Križa v cerkvi Sv. Jakopa. Od dné 19. do 29. t. m. izloženi so javno vsi cerkveni predmeti, koji se pošiljajo vsako leto v dar revnim cerkvam. — Ob enem so pa razstavljene vse dragocenosti, koje darujejo Trst in drugi kraji naše biskupije sv. očetu prigodom duhovskega jubileja Nj. Svetosti. — Ogle dati si more raztavo vsakdo od 9. ure d. p. do 6 ure zvečer.

Razpisane službe. Č. kr. primorsko finančno ravnateljstvo razpisuje mesto finančnega svetnika VII. razr., odnosno mesto tajnika ali vsjega komisarja v VIII. razr., nadalje službo komisarja v IX. razr., ali pa koncipista v X. razr. — Prošnje v 14. dneh predsedništvu finančnega ravnateljstva v Trstu.

Prodajalci jestvin so sklenoli, da bodo v prihodnje svoje prodajalnice v nedeljah ob štirih popoldne zapirali in sicer do konca oktobra t. l. Prihodnje leto pa jih začno zapirati uže prve dni meseca aprila. 21. t. m. so bile prvokrat zaprte.

Tržaške novosti:

Samo m. r. V nedeljo popoldne ustrelil se je na ulici Molin a vento 25-letni mornarski podčastnik Matej Purger. Obležal je takoj mrtev. — Povod samomoru je bilo neki žalostno finančno stanje.

Sodnijsko. Dne 22. julija je padlo 8-letno dete delalca Ivana Gorjana v ulici Molin a vento raz nekega zida ter se precej poškodovalo. Oče je bil v ponedeljek obtožen prestopka proti varnosti življenja. — Ker je pa on ves dan v poslu da preživi svojo veliko družino in ker je dete uže dovolj pametno, da se zna raznih nevarnosti samo varovati, bil je Gorjan obtožbe rešen. — Slikar Ivan Vajcer iz Pirana je dobil radi klatenja 1½ mesec zapora. Po prestanej kazni pride v pošilno delalnico. — Težaka Peter Penko in Nikolaj Svirn bila sta véceraj obsojena radi tatvine prvi na eno leto drugi na dve leti ječe. Ukradla sta namreč po noči 21. junija iz zaprte gostilne Kadunčeve srebrno uro in 190 gld. gotovega denarja.

Iz Ajdovščine nam pišejo: Novo mašo je čital dné 14. t. m. č. gosp. Franjo Žigon v Ajdovščini. Cerkev je bila pri tej priliki jako lepo okrašena in pred cerkvijo bil je postavljen lep slavolok in mnogobrojne zastave. Obžalovati moramo samo, da ni bilo videti nobene narodne. Pri sv. maši je pel lepo ubrano domači pevski zbor. Ljudstva je bilo v cerkvi čez tisoč. — Po dokončanej cerkveni slavnosti zbralo se je z g. novomašnikom 80 povabljenih sorodnikov in odličnjakov k veselumu banketu.

Posebno zahvalo moramo izreči za veliki trud č. gg. župnikoma v Ajdovščini in v Križi, kakor tudi vrlim starišem novomašnika. Bog jih živi še mnoga leta!

Vabilo. Gospodarska zadruza za sod. okraj Podgrad imela bode dne 8. septembra po poldne v Materiji svoj letošnji drugi redni občni zbor s tem le prav zanimivim dnevnim redom: I. Poročilo predsednikovo; II. Poročilo blagajnikovo; III. Ustanovitev pomočne zaloge za nesreče pri blagu; IV. Posamezni predlogi; V. Volitev novega odbora za čas poslovanja od leta 1888. do leta 1890; VI. Igra tombola, pri katerej so dobilki razna semenska žita in osem plugov.

Poslednje igre more se udeležiti le osebnó, kdor je ud zadruge in ni več letnega doneska dolžan. Sicer veljajo pa isti pogoji kakor pri tomboli dne 20. februarja t. l.

Tablice za igro se razdelé dožlim udom brezplačno.

K obilnej udeležbi vabi odbor.

V Materiji 20. avgusta 1887.

Zupančič, predsednik.

RAZNE VESTI.

Rusko petrolje vedno bolj izpodriva amerikansko. V letu 1886. se ga je izvozilo:

na Angleško	2,887.085 galon;
„ Nemško	2,710.550 „
„ Avstrijsko-ogersko	13,290.970 „
„ Francosko	3,357.538 „
„ Italijansko	308.000 „
„ Turško	10,484.190 „
„ Holandsko	120.000 „
„ Belgiško	3,413.550 „
„ Dansko	300.750 „
„ Grško	420.250 „
„ Algersko	269.000 „
„ Tuniško	103.000 „
„ Egipt	1,678.900 „
„ Bolgarijo	43.000 „
„ Indijo	1,250.100 „
„ druge dežele	4,566.015 „

Skupaj 54,236.320 galon proti 31,639.925 galon v letu 1885; samo v Avstrijo se ga je 10 milijonov galon v letu 1886 pripeljalo več, nego v letu 1885.

Solnčni mrak v nekeji vojašnici. „Münchner Neuste Nachrichten“ so prinisale to le smešzico: Pribočnik nekega ulanskega polka je stražnim glavarjem prečital ta le polkovni ukaz: „Ker 19. avgusta zjutraj solnce popolnem mrkne, naj porabijo stražni glavarji to priliko, da vojaki o tej redkej prikazni podučé, in ker bo solnčni mrak od 5. ure 12 min. do 5. ure 41 min. zato se krmljenje konj za polu ure odloži, trobar v predpisanim času da znamenje za krmljenje.“ Opoludne pa je prečital stražni glavar Fesselscheerer ta le eskadronski ukaz: „Na ukaz kralj. polknege poveljništva jutri zjutraj pred krmljenjem solnce popolnoma mrkne. Solnčni mrak ima biti po ukazu mej peto in polušesto uro na dvorišču naše vojašnice, kder bo postavljen eskadron, gospod

poveljnik bo solnčni mrak sam osobno vodil. Ko trompetar dá znamenje, da ima solnčni mrak, začne se krmlje. Ako bi pa vreme slabo bilo, odpové se solnčni mrak in krmljenje bo ob navadnej uri.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kako si kmetovalec pomaga v jeseni za pozno in s pomladi za zgodno pičo ali krmo?

Iz „Soče“ ponatisnemo sledeči spis, ki se nam zdi primeren tudi našim razmeram: O tem predmetu sem na kratko uže pisal v Soči minolega leta; a zdi se mi ob letošnji veliki suši ta predmet tako važen, da ga Soča malo obširnejše priinese; za gosp. list bilo bi že malo pozno, ker še le koncem meseca izide.

Vsakemu kmetovalcu je predobro znana resnica, da je za posestnika veliko večja nesreča, kadar mu spomladi primanjkuje hrane za živino, nego ko mu primanjkuje krme za domačo družino, ker za živino je treba pri enaki množini glav petkrat več denara izdati za seno in deteljo, nego za hrano domače družine v istem času. Pri današnjih razmerah je spomladi navadno en stari cent dobrega sena dražji, kakor en mernik turščice ali celo pšenice.

Da si kmetovalec za zgodnjo spomladansko pičo pomaga, priporočá se od vseh žit največ ozimna rž, ki nam pri ugodni zimi posebno v naših krajih že dá v drugi polovici meseca marca, t. j. okoli sv. Jožefa in nazadnje početkom aprila krmo za žetev ali košnjo. Sploh je pa rž tudi sama po sebi jako zdrava in dobra piča za vsako živino. Razume se, da se mora rž kositi preden v klasje pride. Ako hočemo rž za svežo ali frišno krmo kositi in živino z njo krmiti, moramo jo uže koncem avgusta ali vsaj početkom septembra sejati, da se more do zime popolnoma dobro obrasti. Ravno v tem času se seje ital. detelja (trifolium incarnatum); v Goriški okolici jo imenujemo „ruso deteljo“ od laškega „erba rossa“ in je tudi dobra krma. —

Te detelje posebno dosti sejejo v Goriški okolici in v Furlaniji: Ona dobro vspeva tudi v slabši zemlji in jo sejemo navadno med prvo turščico, činkvantinom in ajdo. Ako je zima kolikaj ugodna, jo lahko že koncem marca in početkom aprila kosimo, a pri najslabših okolnostih gotovo o sv. Jurji. —

Podaja se živini sama ali pa, kar je gotovo še boljše, pomešana s suho krmo, in sicer tako, da je vsaj ena tretjina suhega sena vmes, ter se rezanica dela.

Na ta način živina ne dobi ne skomine ne griže, kar se drugače prav rado dogaja. Dobro je tudi, da živina suho pičo z deteljo ali senom vso popolnoma povžije, ako bi bilo tudi seno ali slama slabejše vrste, kar se spomladi zelo pogosto dogaja. Tukaj na Goriškem za njo še lahko sejemo navadno turščico, v hribih pa proso. Nadalje imamo tudi francosko ruso deteljo, ki se prav tisti čas seje kakor italijanska in ki tudi na slabi zemlji dobro vspeva. Sploh se z njo ravna prav tako kakor z italijansko. Od italijanske se razlikuje v tem, da je kakih 14 dni v rasti kasnejša ter da je bolj pernata in sočna, tedaj tudi bolj redilna.

Med eno in drugo deteljo pa gorko priporočam našim posestnikom, da sejejo vmes rž in sicer na eno njivo ali campo 1—1½ mernika. Rž, smo rekli, popred doraste za košnjo, tedaj se požanje najpopred rž, za kakih 14 dni pa zopet vnovic izrasto rž z deteljo. — Na ta način ima kmetovalec v 14. dneh dve košnji.

Nadalje pa še posebno letos priporočam našim posestnikom, ker je činkvantin in ajdo skoro povsod v nižavah uničila suša, da sejejo za pozno pičo navadno turico in proso. Proso, kakor tudi turico je treba prilično gosto sejati. — Čeravno je zdaj prilično uže pozno, to vender dá meseca oktobra lepo košnjo in sicer ali za frišno pičo ali pa se posuši in po zimi napravlja rezanica.

Našim posestnikom še enkrat prav gorko priporočam, da storé to, ker samo na ta način bode mogoče živino rešiti; kdor tega ne stori, bode jo moral prodati mesarjem po vsaki ceni. Žepič.

* * * Proti gnjiljivosti pri krompirju. Sadite zgodnjo zoreč krompir kolikor mogoče pozno in vedno le zdravo gomolje. Prav toplo priporočamo tudi naročiti si semenskega krompirja vsako leto iz kraja, kder ne poznajo še te bolezni.

Majhen ali velik krompir za seme. Hranilne snovi velikega krompirja dalj zdrže kot malega. Rastline od

velikega semena presezajo še pred začetkom rasti rastline malega. Slabejše rastline poleg tega veliko hitreje obole. Ni torej svetovati jemati majhnega krompirja za seme.

Zoper mravlje na drevesih ni nič boljšega kot zmes saj in pa lanenega olja. S tem namaži deblo tanko krog in krog. Tacega se ne bo nobena mravlja doteknila.

Razsušene sodove namočiti, navetuje „Werkstatt“ tako: Napolni sod s slamo ali slabim senom. Napolni ga potem z vodo in naloži nekaj kamenov. Voda sicer vsa izteče, a namočena slama ali seno povspesuje namako lesa.

IZKAZ

doneskov za Dolencov spomenik.

Nadalje so poslali te-le gospodje:

Pobratim v Trstu	gl. 5.—
Ferdo Mahorčič Naklo	3.—
Luka Sarazin Trst	2.—
M. L. Veprinac	1.—
J. Zulijan Trst-Kolonja	1.—
Josip Fon Bolec	1.—
Fran Hlača Lošinj	—40
Po zadnjem izkazu	800.—
Skupaj	gl. 813.40

Za prijete darove srčno se zahvaljuje in priporoča za nadaljne doneske.

V Trstu 24. avgusta 1887.

A. Truden, blagajnik.

Listnica uredništva

Gosp. Fr. — f. Koper. Obžalujemo. Stvar je preveč osebna — Zdravi!

Dunajska bors

dne 19. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovih	gl. 81.55
„ „ v srebru	82.85
Zlata renta	112.85
5% avstrijska renta	96.45
Delnice narodne banke	88.5
Kreditne delnice	242
London 10 lir sterlin	125.80
Francoski napoleondori	9.95 1/2
C. kr. cekini	5.91
Nemške marke	61.52 1/2

Na novo odprto!

Fotografični atelier

E. SAMBO

Rottmeyer-ja naslednik

Ulica Sti. Martiri št. 5

na novo opravljen in povečan, odprt je od 21. avgusta t. l.

V zvezi z njim je heliografičen zavod za Fotolitografijo, Alpertypijo in Fotocinkotipijo. Veliki in elegantni prostori, poseben dohod za ekvipaže in vozove, koji se imajo fotografirati.

Sprejema se vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure popoldne pri vsakem vremenu. Cene jako nizke. 1—3

Elegantna soba

s pohištvom, z posebnim vhomom v II. nadstropju nove zgradbe, v živahnej ulici, daje se v najem. — Pobljže pri upravnistvu „Edinosti“.

P. t. go-podarjem, čast duhovščini, g. učiteljem in vsem prijateljem km-tijstva vsajamo si naznanjati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal

E. KRAMER,

ravnatelj Ježne kmetijske šole v Gorici.

Knjiga govori na kratko o vseh kmetijskih strokah s posebnim ozirom na kmetijske razmere na Kranjskem, Primorskem in spodnje Štajarskem, obseja 16 tiskovnih pol na modernem papirju ter ima 83 podob. Ker je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige zadatno podporo, jej je cena samo 10 kr.

Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu in stane z poštarino vred 55; trdo vezana 75 kr.

Soba v najem

v ulici Rosetti št. 10 pri tleh. Jako elegantno pohištvo, Poseben uhod.

A. Bonné

krojač,

Corso št. 4 II. nadstropje, nad uredništvo lista „Il Piccolo“.)

Izdeluje vsakovrstne fine, cene obleke po najmodernejšem kroju. Preporučuje se torej sl. občinstvu za naročbe. 36—34

Oglas.

Miha. Jutri je spet nedelja. Bo pa spet dolg čas popoldne! V gostilnici ne maram pijancev poslušati; doma pa tudi ne vem kaj početi.

Jaka. Zakaj se ne naročiš na „Koroški bukvice“, kjer se berejo tako lepo pripovedke, povesti, pravljice, pesmi, smešnice, gospodarski poduki, zgodovinske in jezikoslovne črtice?

Miha. O teh bukvicah še nisem nič slišal. Kje in kako pa izhajajo?

Jaka. Izdaja jih g. Filip Haderlap v Celovcu. Trije snopiči so se netisnoli v Celovcu; zdaj jih bo tiskal pa g. Krajec v Novem mestu. Naročnina se pa le v Celovec pošilja na g. F. Haderlapa. Vsak mesec pride en snopič.

Miha. Berem že rad, pa taka reč je draga?

Jaka. Kaj draga? Vsak snopič velja 10 kr. Če toraj pošlješ 60 kr., imaš plačamo za šest snopičev.

Miha. Tedaj se po naročim; 10 kr. na mesec ni taka reč; pa jih lahko še komu drugemu posodim.

Jaka. Taka reč ostane zmirom enako vredna. Še čez deset let jih brš rad bral. Časniki se postarajo, to pa ne. Za te solde ti ne bo žal.

„Koroške bukvice“ se dobijo tudi pri opravnistvu „Edinosti“.

Pri

JULIJU GRIMM,

dežnikar, Barriera Vecchia št. 18 je zelo bogata zaloga solničnikov za go-spe, za jako nizke cene. — Solničniki za gospode od 90 novč. naprej.

Mali dežniki za otroke od 25 novč. naprej. Zaloga dežnikov iz svile, satina, volne in bombaža. Sprejemajo se popravki za jako nizke cene. 1—104

Assicurazioni generali.

v Trstu

(duštvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1884. f. 31.490.875 83

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 21.006.641 33

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83.174.457 98

Plačana povračila:

a) v letu 1884 f. 8.637.596 13

b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178.423.338 51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastnej palači. 32—36

Androna Gusion št. 2 v Trstu

priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo. — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100 61

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pissemi i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Via Torrente 12

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzo i točno podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

KLINIKA

za spolne in želodčne bolezni, nastope okuženja i oslabljenja možke slabosti, polneje, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabiije v de, in za vse bol-zni muhurja, o-roba in živev. Tudi pi-meno po najnov-jšem znanstvenem postop-anju z neškodljivimi sredstvi 26—51—104

C. Stortzel,

specijalni zdravnik Linuan am Bodensee

Denar

dobé zasebniki in častniki tudi na deželi od 300 gld. naprej od 1—10 let; tudi proti povratu v malih obrokih. Naslov: F. Gurré, Credit-Geschaft, Graz. 9-25

Kisla voda, kopelišče RADENCE

Valeo o čega og-
lenokislika,
natrona in li-
thiona je rad-
enska kisel voda
k t specifikum pri:
proti u, kamnjiv
žolci, in burji a ledvi-
cah, zlati žili, bramborci,
bruh ru, zlati nci, led-
čnih boleznih in pri katarih
v obli. Najsigurnejše varstvo
proti koleri in mrdici. Kopelji,
stanovanja, resavracija ceno.

Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Nollinger via goppa
v Trstu, A. Mazzoli v Gorici v Celju in Mariboru.

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja Wilkensonova popolnoma in stalno.

Prospekt zastonj.

Karol Kreikenbaum

13 Braunschweig. 27—52

BRNSKO

sukno in volneni izdelki

Kdor se hoče oblačiti po šegi i cenó, naj piše po uzorce na Tuch-Fabriks-Lager Friedrich Brunner & Brunn.

Op. Jako bogati uzorci za gg. krojače nefrankirani; kar se komu ne-dopade, se zamenja. 2—18

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.

Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Block-koledar za hôtele

sé naznanili.

Valeo dogovorov sé posestniki hotelov na Dunaju, v Brnu, Pragi, Budapešti, Drazdenu, Breslavi, Stetinu, Hamburgu, Bolonju itd. in v kopeljih: Baden, Voslau, Karlovih varih, Francovej kopelji bodo obešeni ti koledarji v vseh sobah za tujece, začasno samo v gori navedenih mestih in to pri zvonu, kjer se gost mora zadržavati. Radi tega je oglasom na ovih Block-koledarjih vspeh gotov, ker so razobešeni v sobah. Prostor a oglase je omejen ker se more samo 10 tvrdk sprejeti, ter so tvrde konkurence popolnoma izključene. Cena oglasa za prostor 40/35 mm. je za vsaki hôteľ za celo leto od f. 3.50—40.— (15—21 nč. za vsako sobo na celo leto.) — Po-nudbe se imajo posla i na

Annoncen-Expedition Moriz Stern

Wien, I., Wollzeile Nr. 24

kje se izve pobljži in se dobé na zaht-vanje uzorci

Ni nič boljšega!

za ohrano i pospeševanje rasti las, kakor po Nj. c. kr. ap. Vel. cesarju Fran-Josipu I. avstrijskemu itd. po c. kr. posebnemu privilegiju odličena

rodbinska pomada

za jakost lasi, 30-19

koja, rabeč jo redno, na golih krajih goste lasé prouzroči; sivi in rudeči lasje postanejo temni; krepi kožo, kjer rastejo lasje; odstrani grinto v malo dneih; je proti izpadanju las; podeli lasem naravno svitlost; jih kodri in ne osivijo do visoke starosti. Velika posoda z napoto porabe v več jeziki stane z pošto f. 1.50 a. vr. Glavna zaloga en gros z prodajo na malo je pri

A. J. FIALA,

vlastnik c. kr. privilegija. Wien, IX, Nussdorferstrasse 59, kamor se ima posla ti pisma.

Jako fina vonjava, elegantna oblika. Naročila iz pokrajin proti gotovemu denarju ali poštnem povzetju. Prodajalcem izdaten popust. Prosimo, da se zahteva izrečno: Familien-Kraft-Pomade.

FILIALE IN TRIESTE

Stabilimento austr. di Credito per Commercio ed Industria.

Versamenti in contanti.

Banconote: 2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni 2 1/4% 8 3% 39

Napoleoni: 2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni 3 1/4% 3 mesi 2% 6

Banco Giro: Banconote 2% sopra qualunque somma Napoleoni senza interessi

Assegni sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Fiume nonchè su Agram, Arad, Bolzano, Graz, Hermannstadt, Innsbruck, Klagenfurt, Lubiana, Salisburgo — franco speso.

Acquisti e Vendite di valori, divise e incasso couponi 1/2% provvig.

Antecipazioni sopra Warrants in contanti, interesse da convenirsi. Mediante apertura di credito a Londra o Parigi 1/2% provvig. per 3 mesi.

Valori 5 1/2% annuo interesse sino l'importi di 1000 per importi superiori da convenirsi.

Depositi in Custodia. Si accettano in custodia cartedi valore, monete d'oro e d'argento banconote e etc. ecc. a condizioni da convenirsi

Trieste, Marzo 1886 24—48—3

Na deželo se pošlje na zahtevo cenik se slikami prost poštnine.

Največa zaloga tovarne pohištva IGNACIJA KRON iz Dunaja,

povsod poznane zaradi dobrega okusa, dobrote in nizkih cen nahaja se v TRSTU. Via del Teatro 1 (Tergesteo).

Lastnik društvo „Edinost“.

Izdatelj in odgovorni urednik Julij Mikota.

Tiskarna Dolenc v Trstu.